

Medietilsynet
Nygata 4
1607 Fredrikstad

post@medietilsynet.no

Deres referanse:
15/217

Vår referanse:
H-15/1

Dato:
Oslo 7. januar 2016

Høringsuttalelse - Forslag til endringer i forskrift om tilskudd til lokalkringkastingsformål

Norsk lokalradioforbund (NLR) viser til høringsbrev av 19. november og medfølgende notat med forslag til endringer i forskrift 7. september 2001 nr. 1108 om tilskudd til lokalkringkastingsformål. Viser også til vårt brev til Kulturdepartementet av 4. desember 2015 med kopi til Medietilsynet.

Norsk Lokalradioforbund avgir følgende høringsuttalelse:

1. Innledning:

1.1 Dagens støtteordning

Dagens tilskuddsordning er den eneste offentlige støtteordningen for norske lokalkringkastingskonsesjonærer.

Norsk Lokalradioforbund organiserer over 100 lokalradiokonsesjonærer av ulike størrelse situert over hele landet. Lokalradio er en bransje som står i en svak finansiell stilling. For mange av våre medlemmer er denne støtteordningen derfor et sentralt bidrag for den enkelte radiostasjons mulighet til økt produktionsaktivitet og forhøyet innholdsmessig kvalitet.

Forbundet vil presisere at de lokalradiokonsesjonærene som i dag omfattes av ordningen, til tross for varierende størrelse, dekningsområde og lyttertall, alle bidrar til det meningsmessige og journalistiske mangfoldet som for skiftende regjeringer har vært et uttrykt politisk mål, og som også er forankret i sjette ledd i Grunnlovens § 100: *"Det påligger statens myndigheter å legge forholdene til rette for en åpen og opplyst offentlig samtale."* En mediepolitikk som inviterer og stimulerer mange stemmer fra ulike ståsteder har betydning for oppfyllelsen av denne paragrafen.

Kontoradresse:
Skippergaten 14
0152 Oslo

Telefon:
+47 22 40 27 20

Organisasjonsnr:
961 128 641

E-postadresse:
post@lokalradio.no

Internett:
www.lokalradio.no

Som bransjeorganisasjon for de fleste norske lokalradiostasjoner mottar Norsk Lokalradioforbund iht. forskriftens §1-4 punkt 5 driftstilskudd gjennom de samme fondsmidlene. Tilskuddet utgjør nærmere 70 prosent av forbundets samlede inntekter og er naturlig nok et vesentlig bidrag for å opprettholde en nødvendig og forsvarlig drift.

1.2 Lokalradio i Norge

Det norske lokalradiolandskapet kjennetegnes av en mangfoldig bransje som opererer både i det ideelle og det kommersielle mediebildet. Med over en million lyttere står lokalradio for en betydelig del av nordmenns tidsbruk, og undersøkelser viser at nordmenn bruker 65% mer tid til å lytte til lokalradio enn tiden de bruker på å lese lokal- og distriktsaviser.

Lokalradio en betydelig bidragsyter til mediemangfoldet, og er også en svært viktig arena for rekruttering av journalister og programmedarbeidere til radiobransjen. Bransjen består av kommersielle kanaler i store befolkningssentre og i distriktene, samt en rekke nisjekanaler for ulike frivillige organisasjoner. Det er i alt 231 lokalradiokonsesjoner i Norge.

1.3 Lokalradioens rolle

Lokalradio er en viktig del av lokaldemokratiet. Med lokalt innhold som sitt sterkeste våpen innehar lokalradioen i mange tilfeller rollen som meningsbærende opposent til lokalavisen. Enkelte steder utgjør lokalradioen den eneste stemmen i lokaldemokratiet.

Lokalradioen fremmer lokal identitet og kultur, og er også viktig som sosial aktør, samlingspunkt, utfordrer og folkeopplyser.

I tillegg til sitt redaksjonelle bidrag fungerer også lokalradioen som et viktig ledd i kommunenes samfunnssikkerhet gjennom sin rolle som informasjonskanal når det oppstår akutte situasjoner i forhold til for eksempel vær, strømbrudd og ulykker.

1.4 Lokalradioøkonomien

Lokalradiobransjen i Norge er under et sterkt press, der mange av aktørene befinner seg i en økonomisk utfordrende situasjon. Som forbundet påpekte i sin høringsuttalelse om *"Rammevilkår for lokalradio i forbindelse med digitalisering av radiomediet"* har lokalradio i Norge vært gjennom noen svært krevende år. Bransjen går med underskudd og har de siste fem årene tapt over 80 millioner kroner.

Det er svært få lokalradioaktører som tjener penger og bransjen har vist en trend preget av aktørfratfall og manglende rekruttering.

Norsk lokalradioforbund registrerer med bekymring at det i 2015 er flere lokalradiokonsesjonærer enn normalt som har blitt tvunget til å legge ned driften, fått inndratt konsesjonen eller mottatt varsel om dette. Som regel er det økonomiske forhold som oppgis som grunn for å legge ned en lokalradiostasjon.

1.5 Norsk lokalradioforbund

Norsk Lokalradioforbund organiserer 107 små og store lokalradioer i hele Norge. Våre medlemsstasjoner er av ulik størrelse og opererer både i det ideelle og det kommersielle landskapet. Lokalradioforbundets viktigste oppgave er å arbeide for gode og stabile rammebetingelser som sikrer en sterk, varig og lønnsom bransje.

Formålet er å ivareta medlemmenes felles interesser og fremme lokalradioenes sak i aktuelle og langsiktige sammenhenger, herunder representere i forhold til lovgivende myndighet, rettighetsorganisasjoner, forhandle om og inngå bransjeavtaler, samt sikre medlemmene tilgang til nødvendige tjenester og kompetanse. For å ivareta formålet samt å yte medlemmene støttefunksjoner og rådgivning har forbundet 2,5 årsverk ansatt.

Forbundet har siden stiftelsen i 1982 representert lokalradio i Norge. Med sitt store antall medlemmer, geografiske spredning og brede eiermangfold anser vi oss som den eneste legitime representanten for norsk lokalradio.

2. Norsk Lokalradioforbunds bemerkninger

2.1 Problemstillinger

Lokalradiobransjen står overfor mange utfordringer fremover når radiomediet skal digitaliseres og det er uten tvil viktig med støtteordninger som fungerer. Noen av de endringene som er foreslått reiser flere problemstillinger og vil kunne skape problemer for en allerede hardt presset bransje.

Medietilsynets forslag til endringer i forskrift om tilskudd til lokalkringkastingsformål fører til en rekke uheldige konsekvenser både for enkeltmedlemmer og for forbundet som bransjeorganisasjon.

2.2 Tilskuddsordningens størrelse og målgruppe

Forslaget innebærer at lokalradios andel av tilskuddsmidlene blir mer enn halvert. Det er etter vår mening en dramatisk reduksjon for en bransje som opererer i et stadig mer tilspisset konkurransebilde og som allerede befinner seg i en svak finansiell stilling.

Som et ledd i den digitale transformasjonen mediebransjen står overfor, mener Norsk Lokalradioforbund at det er svært positivt at myndighetene gjennom forslaget tar til orde for investeringstilskudd til digitalisering av lokalradio. Forbundet har tidligere foreslått at deler av den nåværende støtteordning kan benyttes som infrastrukturstøtte, under forutsetning av at rammene økes. Vi fraråder sterkt at bistand til teknologiskiftet utelukkende skal finansieres fra en allerede økonomisk begrenset støtteordning, da dette etter vår mening vil yte bransjen forverrede rammevilkår. Offentlige subsidier til digitalisering av lokalradio må etter vår mening skje gjennom en egen tilskuddsordning eller ved å tilføre eksisterende ordning friske midler.

I juni 2015 leverte Familie- og kulturkomiteen sin innstilling om rammevilkår for lokalradio i forbindelse med digitaliseringa av radiomediet. En samlet komité skriver at man *"ikke ønsker*

at digitaliseringen skal ha en negativ effekt på de mer økonomisk ressursssvake lokalradioene, og merker seg at flere av høringsinstansene har ytret et behov for økonomisk støtte til en overgang".

Norsk Lokalradioforbund mener forslaget, slik det foreligger, rammer de minste og mest ressursssvake lokalradioene. Tilskuddsordningen har bidratt til at radiostasjoner med begrensede økonomiske muskler har fått mulighet til å prioritere mer omfattende radioproduksjoner og lokalt innhold av høy kvalitet.

Etter vår mening vil det være vanskelig å etterleve tilskuddsordningens målsetting om å bidra til mediemangfold, ytringsfrihet og styrking av lokalmedienes demokratiske funksjon i samfunnet, dersom man samtidig innskrenker muligheten for støtte til redaksjonelle formål, prosjektutvikling og kompetansehevende tiltak.

Norsk Lokalradioforbund ønsker også å problematisere det faktum at nye målgruppedefinisjoner og plattformnøytralitet åpner for at store medieaktører som benytter seg av audiovisuelle produksjoner som en tilleggstjeneste til primærvirksomheten også kan benytte seg av tilskuddsordningen. Dette gjelder eksempelvis lokale mediehus som driver med web-tv og podcast i tillegg til tradisjonell avisutgivelse.

Vi mener det er svært urimelig at medier som omfattes av andre statlige tilskuddsordninger som plattformnøytal pressestøtte og momsfratak også får innpass i tilskudd for lokalkringkasting. Det bør etter vår mening defineres kriterier som utelukker nevnte medier, der audiovisuelle tjenester er å anse som en sekundæraktivitet.

2.3 Om investeringstilskudd til digitalisering av lokalradio

Høringsnotatet tar for seg to ulike ordninger for støtte til digitaliseringen av lokalradio. Den ene ordningen er ment som ren infrastrukturstøtte, den andre å yte bistand i form av støtte til å leie seg inn på etablerte digitale anlegg. For begge tilskuddsformene er det foreslått prioritet til områder der det er begrenset kommersielt grunnlag for utbygging av slike nett.

Vi tolker forslaget fra Medietilsynet dit hen at det kun er aktuelt med støtte i de områdene hvor det nødvendigvis ikke er nok aktører til å dele kostnaden. Det betyr at byområder ekskluderes fra digitaliseringsstøtte, fordi man tar utgangspunkt i at et lokalradiomangfold gir flere aktører som kan dele kostnadene.

Norsk Lokalradioforbund mener at byområder hvor det i dag ikke finnes noe operativt DAB-nett, ikke må utestenges fra støtteordningen. De aller fleste lokalradioene som må avvikle sine FM-nett i 2017, sender i de nasjonale DAB nettene. Bauer Radio la 1.januar 2016 ned sine lokale FM kanaler for å satse kun på det nasjonale DAB nettet og har levert konsesjonene tilbake. Det betyr at antall potensielle leietakere i digitale lokalradionett i storbyene reduseres. I flere norske byer finnes det kun en lokalradioaktør.

Departementet har heller ikke lagt noen begrensinger på hvorvidt de riksdekkende DAB-nettene kan benyttes til lokale områder. Som et konkret eksempel kan vi nevne at Riksblokk II, benyttes til lokalkringkastingsformål i Trondheim. Hvis et riksdekkende DAB-nett tas i

bruk i et lokalt område, vil konkurransen fra disse kunne bidra til å marginalisere markedsgrunnlaget til de lokale DAB-nettene. Det kan umulig ha vært hensikten?

2.3.1 Investeringsstilskudd til anleggskonsesjonær.

Forslaget fra Medietilsynet innebærer at det kun er anleggskonsesjonær som bygger ut digitale radionett basert på DAB-systemet som vil få støtte. Tilsynet har estimert at en full overgang til DAB i alle 37 lokalregioner anslagsvis vil koste 110 millioner kroner. Norsk Lokalradioforbund mener teknologiskiftet vil utløse et investeringsbehov som er vesentlig større. Etter våre vurderinger vil snittkostnaden i forhold nødvendig digitalteknisk sendeutstyr og etablering av infrastruktur for senderanlegget samt montasje vil beløpe seg til minst en halv million kroner pr. sendepunkt. I tillegg kommer eventuelle innplasseringskostnader og driftskostnader i form av linjeleie.

Siden lokalradio faktisk kan bygge ut DAB-nett selv, mener vi at hovedkriteriet for et realistisk prosjekt handler om evnen til å bygge ut DAB-nettet slik at det overlever etter et gitt antall år med støtte. Det bør derfor foreligge en finansieringsplan som viser planlagte investeringer ut over en treårs periode. Det må foreligge detaljerte dekningsanalyser, samt hvilke utbyggingsavtaler om teleosji som vil legges til grunn. Med et slikt utgangspunkt kan man vurdere realismen i prosjektet. Samtidig er det viktig å få klarhet i om anleggskonsesjonæren vil fungere som en innholdskonsesjonær og derav vil bære risikoen selv, eller få finansiert utbyggingen med leietakere.

2.3.2 Investeringsstilskudd for digitalisering av lokalradioer

Norsk Lokalradioforbund stiller seg positive til forslagene såfremt ordningen gjøres teknologinøytral.

Forslaget tar for seg andre teknologier, men det er kun internettradio som er nevnt som konkret eksempel. Støtte til nettradio vil ikke kunne oppfattes som relevant i denne sammenheng. Nettradio er ingen infrastruktur som DAB (og DRM+/HD-Radio), men en tjeneste levert over internett. Kostnadene knyttet til distribusjon av nettradio er også svært lave. Det bør være mulig å få støtte til å bygge ut andre digitale teknologier.

Det vil også bidra til at tilskuddsordningen er teknologinøytral og ikke diskriminerer andre potensielle og fremtidige teknologier.

2.4 Driftstilskudd til nasjonale sammenslutninger for lokale lyd- og bildemedier

Det anmerkes i forslaget at prioriteringen av tilskudd til digitalisering medfører at driftsstøtten til organisasjonene vil måtte reduseres på lik linje med de øvrige tilskuddskategoriene. Likeledes vises det til at det settes et tilskuddstak for alle kategorier lik forordningen for bagatellmessig støtte.

Denne tillater at det offentlige støtter et foretak med til sammen 200.000 Euro fordelt over en periode på tre regnskapsår. Ved maksimal tilskuddsbevilgning utgjør dette med dagens valutakurs i overkant av 1,9 millioner kroner. Dette tilsvarer en driftsstøtte på rundt 630 000 kroner i året. For Norsk Lokalradioforbund vil dette bety en reduksjon i driftsstøtten på 72% i forhold til dagens 2,2 millioner.

For Norsk Lokalradioforbund som ideell organisasjon, hvis eneste inntektskilde foruten driftstøtte er medlemskontingent, betyr forslaget radikalt endrede forutsetninger for å kunne følge opp de forpliktelser vi har overfor våre medlemmer.

Norsk Lokalradioforbund kan vanskelig se hvordan tilskuddsordningens nye formål om å *"fremme digitalisering av lokalradio"* kan settes i sammenheng med å samtidig strupe støtten til lokalradios bransjeorganisasjon. Forbundets rolle som tilrettelegger og rådgivningsorgan i forbindelse med digitaliseringen av lokalradio er helt nødvendig dersom man skal lykkes med teknologiskiftet.

Forbundets viktige tilskudd og støttetjenester til medlemmene i den kommende omstillingsprosessen består blant annet i:

- Utvikling av en nettbasert medlemsportal med eget ressursenter for blant annet radioteknikk og digital infrastruktur.
- Felles innkjøpsordninger for teknisk utstyr
- Spesialrådgivning innen teknisk digitalkompetanse
- Forhandlinger om rettighetsavtaler for digitale plattformer
- Rådgivning ved utforming av søknader til digitaliseringsstøtte
- Tilrettelegge for god og rimelig distribusjon på digitale plattformer
- Dekningsberegninger, kartlegging av utstyrsbehov og prisoverslag
- Felles informasjons- og PR-arbeid
- Politiske forhandlinger
- Juridisk rådgivning

Forbundets fremtidige slagkraft må selvsagt sees i sammenheng med de økonomiske rammene. Vi har allerede måttet gå til permitteringer med de varslede reduksjoner i bevilgningene.

Norsk Lokalradioforbund foreslår at driftstøtten opprettholdes på dagens nivå. Dette for å unngå en ytterligere desimering av norsk lokalradio

Medietilsynet foreslår at organisasjonen skal være landsomfattende og at antall medlemmer, eiermessig mangfold blant medlemmene og organisasjonens aktivitetsnivå nyttes som objektive kriterier for tildeling av tilskudd.

Forbundet er enig i det, men mener uttrykket "landsomfattende" er vagt og må defineres og spesifiseres. Det er vår oppfatning at det med forslaget menes at organisasjoner som representerer en betydelig andel medlemmer, med stor geografiske spredning og et bredt eiermangfold skal vektlegges særskilt ved utdeling av tilskuddsmidler.

2.5 Om støttetak og bagatellmessig støtte

Forordningen om bagatellmessig støtte får kun anvendelse på støtte til foretak som utfører tjenester av allmenn økonomisk betydning. Norsk Lokalradioforbund er derimot en forening

som representerer en bransje. Vi bedriver ikke økonomisk aktivitet slik reglene om bagatellmessig foretak omfatter. Derfor er det lite trolig at forbundets driftsstøtte vil kreve notifikering.

Dersom dette fordrer at deler av støtteordningen må notifiseres, bør departementet sørge for at dette skjer. Norsk lokalradioforbund er dog usikker på om forordningen om bagatellmessig støtte er ment for ideelle organisasjoner uten kommersielt formål og ber om at tilsynet vurderer de juridiske sidene av dette.

2.6 Søknadsbehandling

Norsk Lokalradioforbund er av den oppfatning at Fagutvalget som er Medietilsynets rådgivende organ for tilskuddsordningen bør bestå. I dag vurderer Fagutvalget alle søknader etter tilskuddsordningen. Slik ordningen fungerer i dag har utvalget fem medlemmer med varamedlemmer som utnevnes av Medietilsynet for en periode på fire år. To medlemmer med personlige varamedlemmer utnevnes etter forslag fra lokalkringkastingsorganisasjonene. To medlemmer, utvalgets leder og ett eller flere varamedlemmer utpekes direkte av Medietilsynet.

Da forskriftsteksten er foreslått nøytral, slik at andre landsdekkende organisasjoner får innpass i støtteordningen, foreslår Norsk lokalradio at to av utvalgets fem medlemmer bør utpekes fra de største bransjeforbundene innen lokal-TV og lokalradio. En fra hvert forbund.

For å kunne behandle søknader om tilskudd til digitalisering av lokalradio foreslår Medietilsynet at to medlemmer med radioteknisk og digitaliseringskompetanse utpekes av Medietilsynet. Så fremt denne ordningen gjøres gjeldende mener Norsk Lokalradioforbund som største bransjeforbund for hvem den digitale tilskuddsordningen angjelder, at leder av forbundets tekniske utvalg må representere som et av to medlemmer.

2.7 Klageinstans

Norsk Lokalradioforbund er enig i at klageorgan for tilskuddordningen endres fra Kulturdepartementet til klagenemda for mediesaker (Medieklagenemda)

2.8 Fordeling av støttestørrelsen

Norsk Lokalradioforbund mener den totale støttestørrelsen bør fordeles mer rettferdig mellom hovedgrupperingenes medlemmer. Tildelingsgrunnlaget fra Medietilsynet viser at i 2015 var snittet for 63 lokalradiokonsesjonærer 69 000 kroner. Samtidig fikk 10 fjernsynsstasjoner 475 000 kroner. Norsk Lokalradioforbund mener tilskuddsordningen må ta hensyn til grupperingenes konsesjonærantall på en mer rettmessig måte, enn hva som er tilfellet i dag.

3. Oppsummering:

Som et ledd i den digitale transformasjonen mediebransjen står overfor, mener Norsk Lokalradioforbund at det er svært positivt at myndighetene gjennom forslaget tar til orde for å yte investeringstilskudd til digitalisering av lokalradio.

Norsk Lokalradioforbund mener at høringsutkastet til endringer i forskrift om tilskudd til lokalkringkastingsformål faller svært uheldig ut for våre medlemmer og forbundet som

organisasjon. Forslaget om bredere målgruppe, plattformnøytralitet og implementering av digitalstøtteordning innenfor eksisterende tilskuddsrammer, mer enn halverer lokalradios andel av støttestørrelsen. Det er etter vår mening en dramatisk reduksjon for en bransje som opererer i et stadig mer tilspisset konkurransebilde og som allerede befinner seg i en svak finansiell stilling.

Norsk Lokalradioforbund fraråder sterkt å benytte eksisterende tilskuddsordning for å finansiere overgangen til digitale distribusjonsplattformer. Støtte til digitalisering av lokalradio må skje gjennom en egen tilskuddsordning eller ved å tilføre eksisterende ordning friske midler, slik forbundet har hevdet tidligere. Norsk Lokalradioforbund mener teknologiskiftet vil utløse et investeringsbehov som er vesentlig større enn estimatene nevnt i Stortingsmelding 24, *"rammevilkår for lokalradio i samband med digitaliseringa av radiomediet."*, og at de økonomiske rammene avsatt i støtteordningen vil forsinke fremdriften.

Forbundet tar til orde for teknologinøytral støtte i tråd med det internasjonale regelverk vi er en del av, og mener foreslått prioritet til områder der det er begrenset kommersielt grunnlag for utbygging til, vil kunne forringe muligheten til utbygging i enkelte byområder.

Det er svært urimelig at nye målgruppedefinisjoner og plattformnøytralitet åpner for at aviser og andre medier får innpass i tilskudd for lokalkringkasting. Dette gjelder eksempelvis lokale mediehus der web-tv og podcast er tilleggstenester. Disse omfattes allerede av andre statlige omfattende tilskuddsordninger eksempelvis plattformnøytral pressestøtte og momsfratak.

Norsk Lokalradioforbund advarer sterkt mot at rammevilkårene for bransjeforbundene reduseres som foreslått. Forbundet tar til orde for at driftstøtten opprettholdes på dagens nivå eller økes. Dette for å unngå en ytterligere desimering av norsk lokalradio.

Dersom myndighetene er av den oppfatning at lokalradio også skal være en del av digitaliseringen og en overgang til DAB må forslagene og bevilgningene ta hensyn til dette.

Med vennlig hilsen
for Norsk lokalradioforbund

Pål Lomeland
daglig leder

/s/

Svein Larsen
styreleder